

Att bli förstådd och att förstå: Avgörande för självbestämmande och för att må bra hos personer med IF

Författare: Eva Flygare Wallén^{1,2}, Ann-Marie Öhrvall¹, Annika Sköld¹, Lisa Herulf Scholander¹, Eric Asaba¹, Susanne Guidetti¹

Affiliering:

1. Karolinska Institutet Institutionen för neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle, Avdelningen för arbetsterapi
2. Östersunds Kommun, Sektor Funktionshinder

Bakgrund: Många personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) lever större delen av sitt vuxenliv med stöd via kommunernas LSS-verksamhet. LSS-lagen samt FN:s Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning slår fast att personer med IF har rätt att få stöd för att kunna leva ett gott liv.

Syftet med denna studie var att skapa förståelse för hur interaktionen mellan personer med IF och deras stödpersonal i kommunen påverkar självbestämmande och utveckling mot hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Metod: Photovoice kompletterad med en verktygslåda för kognitiv tillgänglighet. Åtta vuxna med IF (medforskare) tillsammans med två akademiska forskare genomförde 11 photovoice tillfällen. Initial analys gjordes tillsammans med medforskare, därefter genomfördes en narrativ analys utifrån ljudinspelningar av samtliga tillfällen av en forskare ej involverad i studien. Denna presentation ingår i ett större projekt med flera delstudier.

Preliminära Resultat: Att bli accepterad för den man är, att bli respekterad och att få information på ett begripligt sätt är förutsättningar för att må bra, framkom som betydelsefulla delar vid analysen tillsammans med medforskarna. Medforskarna valde att kommunicera sina resultat i form av en handbok till chefer och vid ett möte med politiker i kommunens vård- och omsorgsnämnd. Hållbarhetsmålen i Agenda 2030 som gruppen valde att fokusera på var God hälsa och välbefinnande (3), God utbildning för alla (4), Jämställdhet (5), Minskad ojämlikhet (10) och Bekämpa klimatförändringar (13). I den narrativa analysen framkom betydelsen av begriplig dialog och två teman identifierades - att bli förstådd på sina egna villkor och att få stöd för att förstå, vilka båda är förutsättningar för självbestämmande och delaktighet.

Konklusion: Kvalitén i det stöd som personer med IF får genom beviljade insatser utifrån

LSS-lagen är avgörande för självbestämmande som i sin tur är avgörande för ett gott liv. Det handlar om kvalité och kommunikation eftersom stöd i lagar och konventioner redan finns.